

AUTOR:	Mgr. Veronika Bajgarová	ZNAČKA:	VY_32_INOVACE_08_CJL_14
OBOR:	Gastronomie,	ROČNÍK:	1.,
STUDIA:	Cestovní ruch		3.,4.
PŘEDMĚT:	Český jazyk a literatura	VYTVOŘENO:	duben 2013
TEMATICKÝ OKRUH:	Literatura od starověku po romantismus		
NÁZEV:	Národní obrození – představitelé poezie		
ANOTACE, METODICKÝ POKYN:	<p>Výukový materiál je vytvořen zejména pro žáky 1. ročníku dálkového nástavbového studia oboru Management v gastronomii. Žákům 3. a 4. ročníku oboru Cestovní ruch slouží k zopakování učiva a ověření úrovně osvojení poznatků daného tématu, a to formou samostatné práce.</p> <p>Soubor obsahuje výkladový materiál k tématu Národní obrození – představitelé poezie, který je zpřístupněn žákům formou e-learningu.</p> <p>Žák se pod svým uživatelským jménem a heslem (jež mu je přiděleno) přihlásí do výukového prostředí http://moodle.ssss.cz. Pod názvem konkrétního vyučujícího a příslušného předmětu vyhledá nabídku kurzů.</p> <p>Zadaný kurz obsahuje materiál, jež má žák prostudovat. Učivo je doplněno obrázky, citacemi úryvků z literárních děl, v závěru jsou úkoly, které žák samostatně vypracuje. Kurz obsahuje opakovací test, který prověří získané vědomosti a znalosti. Jeho spuštění řídí konkrétní vyučující. Ten nastaví pravidla, za kterých je možné test absolvovat (prostředí, čas, četnost opakování, hodnocení).</p>		
ODKAZY A CITACE:	<p>POLÁŠKOVÁ, Taťána, Dagmar MILOTOVÁ a Zuzana DVOŘÁKOVÁ.</p> <p>Literatura: přehled středoškolského učiva. Třebíč: Petra Velanová, 2005. ISBN 80-902571-4-3.</p> <p>HORA-HOŘEJŠÍ, Petr. Toulky českou minulostí 1. Praha: Baronet, 1995. ISBN 80-85890-47-X.</p>		

Poezie v době národního obrození

Ján Kollár (1793 – 1852)

- ◆ Původem Slovák, evangelický kněz, psal však česky.
- ◆ Byl propagátorem slovanské vzájemnosti (idea jednoty slovanských národů, také tzv. panslavismus).
- ◆ Studoval evangelické bohosloví v německé Jeně (poznal zde i svou budoucí manželku Wilhelminu Schmidtovou, kterou si po 16 letech čekání vzal).
- ◆ Jeho žena se stala vzorem pro hrdinku knihy jeho básní (Slávy dcera), ke kterým postupně přibývaly kromě milostných, také básně vlastenecké. Dílo se vyvíjelo několik desítek let.
- ◆ **Slávy dcera** – básnická skladba, která obsahuje 645 znělek.
 - ◆ Znělky jsou sjednoceny motivem putování básníka v doprovodu krásné dívky Míny, dcery bohyně Slávy (symbol slovanské vzájemnosti) a bůžka Mílka (slovanská podoba boha Amora) po krajích, kde kdysi žili nebo žijí Slované.
 - ◆ Mína byla z rozhodnutí bohů ochránkyní Slovanů, měla jim nahradit všechny křivdy dosud na nich spáchané.
 - ◆ Znělky jsou rozděleny do zpěvů, pojmenovaných podle některých řek (Sála, Labe, Dunaj, Rýn, Vltava), nechybí slovanské nebe - Léthé a Acheron – slovanské peklo.

František Ladislav Čelakovský (1799 – 1852)

- ◆ Narodil se ve Strakoniciích, studoval filosofii v Praze, ale byl vyloučen (kvůli četbě Husovy Postily). Studia už nedokončil.
- ◆ Pracoval jako vychovatel, novinář, později učil na univerzitě ve Vratislavi.
- ◆ Od gymnaziálních let se zabýval studiem a sbíráním českých a slovanských písní a přísloví, výsledkem jeho sběratelského úsilí byly knihy ***Slovanské národní písně***, ***Mudrosloví národa slovanského v příslovích***.
- ◆ Při studiu lidových písní došel k názoru, že mají tolik myšlenkových a uměleckých hodnot, že jimi lze obohatit i poezii umělou. Rozhodl se vytvořit ohlasovou poezii všech slovanských národů, realizoval však jen ohlasovou poezii českou a ruskou (ohlasová poezie je poezie, která obsahem i formou napodobuje lidovou tvorbu).
- ◆ ***Ohlas písní ruských*** – básnická sbírka, která obsahuje převážně epické básně.
 - ◆ Hrdiny básní jsou většinou bohatýři z dávné ruské minulosti, opíral se při tom o ruské byliny (ruské básně o bohatýrech, např. bohatýr Ilja Muromec, Čurila Plenkovič, Ilja Volžanin).
 - ◆ Většina hrdinů bojuje proti nepřátelům své vlasti, básně oslavují jejich statečnost a sílu.
- ◆ ***Ohlas písní českých*** – básnická sbírka, je složena převážně z básní lyrických, které líčí život lidu v nejrůznějších podobách.
 - ◆ Jen velmi málo je epických básní, z nich nejznámější je *Toman a lesní panna* – první umělá balada. Děj se odehrává o svatojánském večeru, kdy mají údajně nadpřirozené bytosti a síly zvlášť silnou moc. Toman po návštěvě své milé, která se zasnoubila s jiným, se zoufalý vracel domů, cestou jej zlákala lesní víla do propasti, kde zahynul (ve skutečnosti nedával pozor na cestu, spadl ze skály a umřel).

Úkoly

1. Přečtěte si ukázkou z čítanky ukázkou (Sochrová, Marie: Čítanka I. k literatuře v kostce. Fragment, Praha 2008) na str. **105**, z díla „**Toman a lení panna**“ od **F. L. Čelakovského**. Vypracujte následující úkoly a otázky.

- a) Kdy se odehrává příběh?
- b) Před čím varuje Tomana jeho sestra a proč?
- c) Najděte v textu přirovnání.

Test 14 – Poezie v době národního obrození

Úloha 1

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Nejvýznamnějšími představiteli poezie byli Ján Kollár a František Ladislav Čelakovský.

Vyberte jednu z nabízených možností:

☐ Pravda

☐ Nepravda

Úloha 2

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Ján Kollár psal ohlasovou poezii.

Vyberte jednu z nabízených možností:

☐ Pravda

☐ Nepravda

Úloha 3

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Ján Kollár studoval evangelické bohosloví:

Vyberte jednu z nabízených možností:

☐ a. v Polsku

☐ b. v Rusku

☐ c. v Anglii

☐ d. v Německu

Úloha 4

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

František Ladislav Čelakovský napsal sbírku básní o krásách ruské přírody a o hrdinech z ruských dějin. Jak se nazývá tato sbírka básní?

Odpověď:

Úloha 5

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Kdo je autorem sbírky "Slávy dcera"?

Vyberte jednu z nabízených možností:

☐ a. Josef Jungmann

☐ b. František Ladislav Čelakovský

☐ c. Josef Dobrovský

☐ d. Ján Kollár

Úloha 6

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Báseň *Toman a lesní panna* patří do sbírky "Ohlas písni ruských".

Vyberte jednu z nabízených možností:

☐ Pravda

☐ Nepravda

Úloha 7

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Která báseň ze sbírky "Ohlas písní českých" je označována jako první umělá balada?

Odpověď:

Úloha 8

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Jak se jmenuje dcera bohyně Slávy, která doprovází básníka na jeho putování po zemích osídlených Slovany?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Máňa
- ☐ b. Marika
- ☐ c. Mína
- ☐ d. Móna

Úloha 9

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Kolik přibližně básní (znělek) obsahuje sbírka Slávy dcera?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. 650
- ☐ b. 100
- ☐ c. 65
- ☐ d. 6500

Úloha 10

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Děj básně *Toman a lesní panna* se odehrává o svatojánské noci.

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ Pravda
- ☐ Nepravda